

Nr 545

Av herr Andersson, Axel Emanuel, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa norrlandsfrågor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 62 år 1960 föreslås bland annat, att de under anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland föreslagna medlen — 550 000 kronor — skall fördelas till hushållningssällskapen i Norrland i förhållande till inom jordbruksnäringen sysselsatta inom varje län. Dock skulle härvid landskapet Gästrikland ej anses stödberättigat eller ingå i beräkningsunderlaget för Gävleborgs län. Orsaken till att Gästrikland på detta sätt som enda del av Norrland skulle behandlas annorlunda än Norrland i övrigt skulle enligt propositionen vara, att produktionsförutsättningarna för jordbruket i detta landskap skulle vara likartade med dem i åtskilliga mellansvenska bygder.

Undertecknade har jämfört erhållna skördar per hektar i Gästrikland dels med skördarna i fyra mellansvenska län, nämligen Uppsala, Stockholm, Örebro och Västmanlands län, dels med skördarna i de fyra nordligast belägna länen i Norrland, nämligen Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län. Som jämförelsematerial har använts Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. I medeltal för åren 1953—1957 erhöles då följande: (Bil. 1 o. 2).

Hektarskördarna av spannmål är med några obetydliga undantag lägre i Gästrikland än i samtliga jämförelseområden. Skörden av potatis är lägre i Gästrikland än i de norra länen, men något högre än i de sydliga jämförelseområdena. Endast beträffande skörden av hö från odlad jord ligger Gästrikland avgjort före de fyra nordligaste länen och även något före de fyra mellansvenska. Beträffande skörd av hö från naturlig äng ligger Gästrikland sämre till än samtliga jämförelseområden med undantag av Västerbottens län.

I ovannämnda proposition s. 38 framhålles den särställning, som jordbruket i Norrland har i anledning av att den korta produktionssäsongen medför en viss begränsning i fråga om grödor, som lämpligen kan odlas. Denna begränsning gäller emellertid även i hög grad Gästrikland. Sålunda har i Gästrikland i medeltal för åren 1953—1957 höstveteodlingen endast omfattat 1,7 % av åkerarealen, höstråg 0,5 % och olje- och spånadväxter 0,3 %. Odlingen av dessa växtslag har visserligen ännu mindre omfattning i de nordliga jämförelseområdena. Skillnaden i detta hänseende mellan

Jämförelse beträffande skördar per hektar av olika grödor mellan Gästrikland och fyra mellansvenska län

Relativa tal. Gästrikland = 100

Medeltal för åren 1953—1957

Gröda	Gästrikland	Stockholms län	Uppsala län	Örebro län	Västmanlands län
Höstvete	100	153	164	142	140
Vårvete	100	140	155	131	140
Höstråg	100	136	160	149	141
Vårråg	100	99	107	149	129
Korn	100	140	159	142	146
Havre	100	153	170	159	165
Blandsäd	100	138	155	137	147
Kokärter	100	134	135	143	111
Foderarter och vicker	100	128	128	135	103
Potatis	100	105	89	88	88
Foderrotfrukter	100	105	116	106	91
Höstraps	100	138	149	128	138
Vårraps	100	156	166	153	166
Höstryps	100	117	135	116	126
Vårryps	100	113	124	115	107
Oljelin	—	—	—	—	—
Hö från odlad jord	100	93	90	95	94
Hö från naturlig äng	100	170	169	137	203

Gästrikland och de sydligare belägna länen är emellertid ännu mer markerad. Sålunda har under samma tid i Uppsala län odlingen av höstvete uppgått till 10,5 %, höstråg till 0,9 % och olje- och spånadsväxter till 3,3 % av åkerarealen.

Beträffande åkerjordens naturliga bördighet och åkerjordens matjordstyper synes Gästrikland vara sämre lottat än såväl de sydliga som de nordliga jämförelseområdena. Detta är troligen en väsentlig orsak till att skördarna i Gästrikland beträffande ett flertal grödor är lägre än i de fyra nordliga länen. Den fördel Gästrikland har beträffande vegetationsperiodens längd jämfört med de norra länen motverkas av ovan angivna omständigheter vartill även kommer de nordliga länen bättre ljusklimat.

Av det anförda framgår att det för Gästriklands vidkommande finns samma motiv för ett bibehållande av anslaget till produktionsbefrämjande åtgärder som för de områden där anslaget enligt propositionen alltså skall

*Akerjordens procentuella fördelning på olika grödor i
Gästrikland och fyra mellansvenska län*

Medeltal för åren 1953—1957

Gröda	Gästrikland	Stockholms län	Uppsala län	Örebro län	Västman- lands län
Höstvete	1,7	9,8	10,5	5,8	8,8
Vårvete	2,7	6,5	9,9	6,9	10,0
Höstråg och vårråg	0,6	1,1	0,9	2,7	0,7
Korn	5,5	3,4	4,4	6,7	4,6
Havre	18,0	9,5	7,6	24,8	19,9
Blandsäd	4,3	15,0	18,3	2,2	7,9
Ärter och vicker	0,2	1,2	1,7	0,6	1,7
Potatis	3,9	2,5	1,5	2,1	1,1
Foderrotfrukter	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
Grönfoder	2,1	1,1	1,2	1,2	0,7
Vall till hö	46,9	26,0	21,6	27,5	23,2
Vall till fröskörd	0,7	0,9	0,8	1,8	1,7
Vall till bete och grönf.	3,1	2,4	2,1	2,9	2,3
Perm. betesvall	5,3	5,1	5,0	5,0	4,5
Olje- o. spånadsväxter	0,3	2,6	3,3	2,0	2,4
Köksväxter och diverse	0,1	0,5	0,2	0,2	0,1
Helträda o. obrukbar åker	4,5	12,2	10,9	7,4	10,3
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

utgå. Det bör också betonas att den verksamhet, som hushållningssällskapet bedrivit för ifrågasvarande medel, varit synnerligen värdefull. Verksamhetens inriktning, rådgivning, försök, demonstrationer etc. är sådan, att den i princip kan komma alla jordbrukare till del. Den är initiativbefrämjande och bidrager verksamt i strävandena att ge jordbruket i länsdelen en mera differentierad produktionsinriktning. Om ifrågasvarande anslag nu uteblir, innebär detta att verksamheten måste avbrytas. Uppgjorda planer och tagna initiativ kan inte fullföljas, vilket även ur ekonomiska synpunkter inger betänkligheter.

Enligt vår mening bör det nu utgående anslaget även framgent komma Gästrikland till del. Vi är övertygade om att den verksamhet som finansieras av ifrågasvarande medel är av stort värde. Det kunde i och för sig vara befogat att ställa större resurser till förfogande. Med hänsyn till den statsfinansiella situationen avstår vi att yrka på en ökning av anslaget jämfört med föregående år.

Med hänvisning till vad ovan anförts får vi härmed hemställa,
att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 62
måtte

1. medge att hela Gävleborgs län må jämsställas med de
fyra nordligaste länen vad det gäller anslag ur medel som
ställts till förfogande för Bidrag till produktionsbefrämjan-
de åtgärder i Norrland m. m.

2. besluta att Gävleborgs läns hushållningssällskap för
budgetåret 1960/61 må erhålla anslag ur Bidrag till pro-
duktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. med i jäm-
förelse med innevarande budgetår oförändrat belopp 70 000
kronor.

Stockholm den 22 mars 1960

Axel Emanuel Andersson

Erik Svedberg

Jon N. Jonsson